

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Йонко Тодоров Йонов, доктор

за дисертационния труд на Янко Димитров Руменов

на тема: „Формиране и оценяване на спортно-техническите умения и знания от леката атлетика в прогимназиалния етап на средните училища“

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка

Област на висшето образование: Педагогика

Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по...

1. Данни за кандидата

Янко Димитров Руменов е роден през 1988 година в гр. Петрич, където завършва средното си образование. Висшето си образование завършва в ЮЗУ „Н. Рилски“ през 2012 година със степен „Бакалавър“ и през 2014 година - „Магистър“ със специализация „Спортна анимация“. Зачислен е като редовен докторант към катедра „Теория и методика на физическото възпитание“ към факултета по педагогика през 2015 година. По време на обучението си по докторската програма участва активно в научни конференции и семинари.

2. Данни за докторантурата

Дисертационният труд е насочен за публична защита след изпълнение на всички процедури, които я предхождат. Проведена е вътрешна апробация в която задълбочено е обсъден дисертационният труд. Направени са конкретни препоръки. В резултат на това е прието заключение от научния колегиум, че дисертацията е в завършен вид, отговаря на необходимите изисквания и може да бъде допусната до публична защита.

3. Данни за дисертацията и автореферата

Актуалността на темата се обуславя от необходимостта от практическа реализация на съвременните тенденции, произтичащи от законодателните

промени и европейската хармонизация на българския образователен модел, свързани с:

1. Ориентация към разбиране и осмисляне на знанията.
2. Ограничаване на ролята на репродуктивното знание.
3. Стимулиране на творческата активност на учениците.
4. Пълно отчитане на специфичната индивидуалност на обучаваните.

Дисертационният труд на Янко Руменов е разработен в обем от 192 страници /172 страници основен текст и 20 страници приложение/. В структурно отношение отделните части са композирани в подходящи съотношения. Съдържанието е илюстрирано с 56 таблици и 44 фигури. Ползвани са 152 литературни източника /140 на кирилица и 9 на латиница/. Прави впечатление, че има известно различие по отношение на съдържанието на труда, изложено в автореферата и в дисертацията като смятам, че по-правилно е това, което е в автореферата. Постановката на проблема е представено в глава първа в рамките на четири основни направления: обучението по лека атлетика в училищното образование /мястото на леката атлетика сред другите спортове, техника, обучение и оценяване/.

Докторантът много сполучливо е изложил най-съществените характеристики на леката атлетика като спорт. Обосновава аргументирано защо той е основна област /ядро/ в училищното образование. Високо оценявам разработването на параграфа относно процеса на обучение. Проявява задълбоченото познаване на проблема, основано на най-съвременните разработки в сферата на обучението по лека атлетика в училищното физическо възпитание.

В глава втора се разработва методика за формиране и оценяване на спортно-технически умения и знания по лека атлетика в учебния процес. На много високо ниво е изложена методологията на дисертационния труд. Точно е избран обекта и предмета на изследването, а именно: обучението по лека атлетика и формирането на умения и знания, както и критерии за тяхното оценяване. В съответствие с това е и целта на изследването – разработване на съответна методика. Основните

задачи са формулирани точно и са в пряка връзка с целта на изследването. Работната хипотеза се основава на разбирането, че използването на интерактивни методи на обучение и създаването на обективни критерии за оценяване ще повиши ефективността на учебния процес.

Организацията и провеждането на изследването са много добре систематизирани в четири етапа: първи етап – теоретико-концептуален; втори етап – констатиращ експеримент; трети етап – експериментален и четвърти етап – заключителен. Той включва разработване и анализ на резултатите от изследването. Изследователските методи, групирани в четири направления са адекватни на поставените цел и задачи. Обобщената ми оценка за този раздел от дисертационния труд е много висока.

Глава трета е посветена на анализа на получените резултати и система за оценяване на спортно-техническите умения и знания от леката атлетика. В този раздел от труда проличава високата професионална компетентност на докторанта да интерпретира резултатите от проведеното изследване. На първо място следва да отбележим умението му да формира контролни и експериментални групи на базата на точни критерии, съобразно характера на разпределението на постиженията в избраните от него тестове и показатели. В това отношение той демонстрира много добро познаване на конкретни статистически методи. Избраните показатели за оценяване на спортно-техническите умения са сравнително добре подбрани, както и относителната тежест на всеки от тях за общата оценка по отделните дисциплини. Оценяването на теоретичните знания чрез писмен тест също е положителен знак за обективизиране на тази страна на учебния процес. Много добро постижение на докторанта е формирането на годишната оценка, съставена от три компонента: теоретична оценка, експертна оценка от учителя и взаимното оценяване от учениците. Тежестта на отделните компоненти е сполучливо определена. При формирането годишната оценка много добро постижение на докторанта е разработената от него експертна карта, основаваща се на мнението на дванадесет експерти – учители по физическо

възпитание. Картата е съставена от три модула: теоретичен, практически и модул годишна оценка. На базата на средните оценки по критериите: спортно-технически умения, взаимно оценяване и знания със съответната тежест на коефициентите се определя и крайната годишна оценка /таблица 56/.

В резултат от проведените експерименти и извършения анализ са формулирани седем извода. Те са коректни и произтичат от анализа. Също така изведените пет препоръки за практиката са добре обосновани и приложими.

Критични бележки

За разлика от оценяването на спортно-техническите умения и навици, проблемът за тяхното формиране е сравнително по-слабо разработен. Кои са слабостите в това отношение? На първо място – приложението на ситуационния метод в обучението по отделните дисциплини. Докторантът представя последователността на обучение така, както е изложена в методическите пособия. Това е необходимо разбира се, но тук липсва авторският подход какво той лично добавя, за да се открият интерактивните методи в обучението. Приложените примерни уроци и задачи за обучение съдържат следните слабости:

а/ едновременно обучаване на две дисциплини и развиване на двигателни качества, несвързани със съответните дисциплини /пример: урок №1 до №5 за 5 клас, същото е при 6 и 7 клас/.

б/ в обучението при отделните дисциплини мястото на игри с лекоатлетически характер е преимуществено при началното изучаване, а не при затвърдяването. При това положение се получава така, че през втория срок по трите групи – бягане, скокове, хвърляния има уроци само с игрови характер, а затвърдяването с тях едва ли е толкова ефективно.

Обща слабост при разработването на отделните уроци /не само в конкретното изследване/, но и при всички подобни разработки от учителите е стриктното следване на учебните програми, но без по-подробно разширяване на задачите на отделните уроци. Учебното съдържание би следвало да се реализира в последователност, при която всяка от посочените задачи се осъществява в

педагогически ситуации с поне по 5-6 упражнения и още толкова игри и игрови упражнения. Подобно съдържание не се вижда в приложените примерни уроци.

Тестовете за оценяване на теоретичните знания съдържат слабости по отношение на терминологията и некоректно формулиране на някои от въпросите.

Резултатите от анкетата с учителите дават достатъчно основание да се направи препоръка към регионалните инспектори относно контрола за изпълнение на учебното съдържание по лека атлетика, както и за състоянието на материалната база.

Посочените по-горе критични бележки не са от естество да променят общата положителна оценка за качеството на дисертационния труд. Той има напълно завършен вид и е самостоятелно дело на докторанта.

Дисертационният труд на Янко Руменов съдържа редица приноси с теоретично и практическо значение в областта на училищното физическо възпитание и спорт. По-съществените от тях са:

1. Разработена и експериментирана е методика, включваща интерактивни методи за обучение по лека атлетика в прогимназиалния етап на основната образователна степен в съответствие с ДОО.

2. С висока практическа стойност е авторската система за оценяване на спортно-техническите умения и знания по лека атлетика посредством трикомпонентно оценяване с различна тежест на коефициента при формиране на оценката, която обективизира комплексната годишна оценка по лека атлетика.

3. Въведеното за първи път у нас взаимно оценяване от учениците отразява новата роля на ученика в процеса на обучение като го мотивира за съзнателно и отговорно отношение.

4. Апробирани са специализирани тестове за оценяване нивото на знанията и спортно-техническите умения, което е в унисон с една от целите за постигане на спортна образованост на учениците от прогимназиалния етап на обучението по физическо възпитание и спорт.

- 5.

Заклучение

Дисертационният труд на Янко Димитров Руменов е резултат от задълбочена изследователска дейност със значими научни приноси за теорията и практиката. Езикът и стилът на изложение са на високо научно ниво. По темата на дисертацията са публикувани три статии и доклади от научни форуми. Авторефератът отразява напълно съдържанието на дисертацията.

Въз основа на изложеното дотук заявявам своето положително мнение за дисертационния труд и предлагам на научното жури да присъди на Янко Димитров Руменов образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... /Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка/.

София, 11.01.2018 г.

Рецензент:

/проф. Йонко Йонов, доктор/